

Czernica szkicowana węglem - święto tradycji, wspólnoty i górniczej dumy

**„Oj Czernico, Czernico !
Bądź ! Żyj ! Kwitnij ! Piękniej !
Niech się moje skołatane serduszko raduje.”**

*Urodzony w Czernicy
Prof. Henryk Mikołaj Górecki*

Czernica - śląska wieś z najstarszą historią górnictwa węgla kamiennego. Nazwa miejscowości pochodzi prawdopodobnie od „czarnej wody” płynącej przez wieś lub od borówki - czernicy.

Pod koniec XVIII wieku prowadzono tu poszukiwania węgla na Górnym Śląsku. W historii parafii w Pstrążnej odnotowano w 1797 roku, że właściciel majątku w Czernicy odnalazł płytko zalegający węgiel na czernickiej „Babiej Górze”. W 1805 roku wydrążono tam sztolnię odwadniającą o długości 260 metrów. Rok później Fryderyk von Sack uzyskał zgodę władz na uruchomienie pierwszej kopalni, którą nazwał „Charlotte” - od imienia swojej córki. Od 1945 roku kopalnia nosi nazwę

„Rydułtowy”.

Do dziś w Czernicy zachowały się obiekty nadszybia „Erbreich” z 1853 roku i „Cecylia” (Cila) z 1896 roku. Warto wspomnieć, że przez ponad 120 lat - aż do 1961 roku - wydobywano tu również gips i ałun.

Z miejscowością wiąże się także najstarszy w Polsce tunel kolejowy, łączący Czernicę z Rydułtowami. Ma on ponad 700 metrów długości i został wydrążony w XIX wieku metodą górniczą. W latach 1987-1989 Zakład Robót Górniczych w Rybniku przeprowadził jego gruntowny remont.

Na terenie wsi znajdują się również pałacyk z II połowy XIX wieku, szkoła podstawowa o tradycjach sięgających 1830 roku (w obecnym budynku od 1999 r.), pomnik Powstańców Śląskich, zabytkowe kaplice św. Urbana i św. Jana Nepomucena oraz kościół Najświętszej Marii Panny Królowej Polski z połowy XX wieku.

Czernica to jednak przede wszystkim ludzie - mieszkańcy, którzy z dumą pielęgnują dziedzictwo swoich przodków, budując współczesność w duchu szacunku dla historii.

Święto, które łączy pokolenia

3 października 2025 roku **Ośrodek Kultury w Czernicy „Zameczek”** ponownie stała się sercem śląskiej tradycji. Druga edycja wydarzenia **„Czernica szkicowana węglem od 1797 r.”** pokazała, że to święto na trwałe wpisało się w lokalny kalendarz.

Pomysłodawcą i inicjatorem imprezy jest **Roman Nowek**, który od lat z pasją przypomina o górniczych korzeniach naszej miejscowości. Dzięki Jego zaangażowaniu i zainicjowaniu umowy współpracy między **Stowarzyszeniem Działających Lokalnych „Spichlerz”** oraz **Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Górnictwa** wydarzenie z roku na rok nabiera rozmachu i coraz bardziej łączy lokalną społeczność.

W tym roku inicjatywa została dodatkowo **wsparta przez władze samorządowe – Sołtysa Czernicy, Wójta Gminy Gaszowice oraz Starostę Powiatu Rybnickiego**. Ich obecność i wsparcie organizacyjne były dowodem na to, że lokalne tradycje wciąż mają swoich wiernych orędowników.

Smaki, dźwięki i wspomnienia górniczej tradycji

Tegoroczne obchody rozpoczęły się o godzinie 13:00. Wokół „Zameczku” odbywał się **jarmark górniczy**, który przyciągnął zarówno mieszkańców, jak i licznych gości z sąsiednich miejscowości. W centrum uwagi znalazła się **Giełda Pamiątek Górniczych**.

Na stoiskach można było zobaczyć prawdziwe górnicze skarby: lampki karbidowe, kufle, kordziki, mundury, odznaczenia, archiwalne dokumenty i fotografie. Każdy z tych przedmiotów niósł

ze sobą fragment historii - był świadectwem pracy, odwagi i dumy ludzi związanych z górnictwem.

Nieopodal czekała **wystawa historycznych eksponatów górniczych**, która przenosiła odwiedzających w czasy, gdy górnictwo było nie tylko zawodem, lecz stylem życia i źródłem tożsamości regionu.

Dużym zainteresowaniem cieszyli się również **wystawa drobnego inwentarza**, przygotowana przez lokalnych hodowców. Hodowla zwierząt od zawsze była częścią

czernickiego życia - niemal każda rodzina miała niegdyś gołębie, króliki czy drób. To tradycja, która przetrwała pokolenia i do dziś wzbudza dumę oraz sympatię mieszkańców.

Nie zabrakło też czegoś dla smakoszy. **Koło Gospodyń Wiejskich „Czerniczanki”** w Czernicy zadbało o kulinarną stronę wydarzenia, serwując prawdziwe śląskie klasyki: wodzionkę, żurek śląski, chleb z fetem, a także topinambur w różnych odsłonach - od tradycyjnych potraw po chrupiące chipsy.

Zapachy unosiły się nad całym placem, przyciągając głodnych i ciekawych nowych smaków.

Muzyka, taniec i folklor

Scena przed „Zameczkiem” przez cały dzień tętniła muzyką, przyciągając tłumy mieszkańców i gości. Występy artystyczne nadały wydarzeniu wyjątkowego kolorytu i energii. Szczególne uznanie publiczności zdobyły **mażoretki**, które zachwyciły precyzją, wdziękiem i energią, oraz **Orkiestra Górnicza KWK „Rydułtowy”**, której potężne, donośne dźwięki wypełniły plac przed ośrodkiem dumą i wzruszeniem.

Na scenie wystąpiły także zespoły **„Trojak”** i **„Znaczkii”** – pierwszy, tworzony przez czernickich seniorów, oczarował publiczność dojrzałością interpretacji i autentycznym folklorem, drugi zaś, młodzieżowy, wniósł świeżość i radość. Uzupełnieniem programu były występy **dzieci ze Szkoły Podstawowej oraz przedszkolaków z Czernicy**, które z entuzjazmem prezentowały swoje taneczne i wokalne talenty, wzbudzając uśmiechy i szczere wzruszenie wśród publiczności.

Młodzi artyści z pasją – konkurs plastyczny

Jednym z najbardziej wyczekiwanych momentów była gala finałowa **konkursu plastycznego „Czernica szkicowana węglem od 1797 r.”**, w którym młodzi twórcy mierzyli się z historią górnictwa i tradycją regionu.

W kategorii 8 - 12 lat zwyciężyła **Patrycja Benesiewicz** ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Rydułtowach. Drugie miejsce zajęła **Maria Porwoł**, a trzecie

Agata Macuga - również z Rydułtów. Wyróżnienia przyznano **Jackowi Kachlowi**, **Natalii Wypych** i **Bartoszowi Pawluskowi** ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Mikołaja Góreckiego w Czernicy.

W starszej kategorii, 12 - 16 lat, najlepsza okazała się **Lilianna Skrobol** z Gminnego Ośrodka Kultury w Suszcu. Na podium stanęły także **Lilianna Kałuża** i **Dominika Mordeja-Pilch**, a wyróżnienia otrzymały: **Amelia Podleśny**, **Oliwia Gajos**, **Emilia Krzysteczko** i **Maja Dudka**.

Sportowy akcent - turniej minigolfa górniczych seniorów

Nie zabrakło również sportowych emocji. W turnieju minigolfa zwyciężył **Adam Kita z Wrocławia**, który wykazał się precyzją i spokojem godnym zawodowca. Nagrodę główną wręczyła **Pani Soltys Czernicy**, podkreślając, że w tej zabawie chodziło nie tylko o rywalizację, ale przede wszystkim o integrację i dobrą zabawę.

Historyczna Osobowość Czernicy - hołd dla wybitnego kompozytora

Podczas uroczystości ogłoszono wyniki plebiscytu „**Historyczna Osobowość Czernicy 2025**”. O tytuł rywalizowali: **Franciszek Biskup**, **prof. Henryk Mikołaj Górecki**, **ks. Jan Kapolka**, **Karol Lukoszek** oraz **Friedrich von Sack**.

W głosowaniu zwycięzcą okazał się skutkiem niejednogłośnego werdyktu **prof. Henryk Mikołaj Górecki**.

Uroczyste odsłonięcie jego portretu na scenie przed Ośrodkiem Kultury było wzruszającym momentem – hołdem dla artysty, który rozślawił Czernicę na świecie. Portret pozostanie na stałe w „Zameczku” jako symbol dumy z czernickich korzeni profesora.

Korowód historyczny - Czernica w marszu

O godzinie 16:00 wyruszył barwny **korowód historyczny**, który przeszedł ulicami Sobieskiego, Biskupa i Wolności. Wzięły w nim udział delegacje z Polski i zagranicy, górnicy w galowych mundurach, uczniowie, członkowie stowarzyszeń i mieszkańcy w strojach ludowych. Górnicy maszerowali w czakach ozdobionych pióropuszcami w różnych kolorach, a zielono-czarne flagi górnicze falowały w rytm muzyki orkiestry i kroków mažorettek. Widok był imponujący – połączenie dumy, tradycji i wspólnoty, które wzruszało niejedno serce.

Wieczorna biesiada – tradycja i wspólna radość

Po zakończeniu korowodu uczestnicy powrócili do „Zameczku”, gdzie rozpoczęła się **biesiada górnicza** - radosne zwieńczenie całego dnia. Na stołach pojawił się tradycyjny posiłek w postaci golonka, ziemniaków i kapusty zasmażanej/ Zgodnie z tradycją odbył się „**Skok przez skórę**”, symboliczny obrzęd przyjęcia młodych adeptów do stanu górniczego. Ceremonię poprowadził **Lis Major**, a nad całością czuwało „**Wysokie, a w sprawach piwnych nigdy nieomyłne Prezydium**” w składzie: Prezes **Wiesław Grzybowski**, **Marian Kurpas**, **Roman Nowek** oraz **Tomasz Tkocz**.

W czasie biesiady prowadzono również **kwestę na rzecz Fundacji Rodzin Górniczych**, a dochód z Giełdy Pamiątek Górniczych również zasilił fundusz wsparcia. To piękny gest solidarności środowiska górniczego z tymi, którzy najbardziej potrzebują pomocy.

Podczas wieczoru publiczność obejrzała także pierwszy akt monodramu píoła **Jana Krajczoka „Bojki bojkami, a prowda prowdom”** - pełną humoru i ciepła opowieść ciotki Gryjty o czernickim węglu, codziennym życiu i górniczej dumie w wykonaniu **Małgorzaty Krajczok**. Spektakl zakończyły gromkie brawa.

Dziedzictwo, które trwa

Druga edycja „Czernicy szkicowanej węglem” potwierdziła, że to wydarzenie ma już swoje miejsce w sercach mieszkańców. Łączy pokolenia, przypomina o przeszłości, a jednocześnie inspirowa do pielęgnowania śląskiej kultury w nowoczesny sposób.

Dziękujemy wszystkim, którzy zaangażowali się w organizację - władzom samorządowym, stowarzyszeniom, artystom, wolontariuszom i mieszkańcom. To dzięki Wam Czernica znów rozbłysła - czernią węgla, zielenią tradycji i ciepłem wspólnoty.

Na razie to by było tyle - do zaś!
Ośrodek Kultury „Zameczek” w Czernicy

